

VASALOPPET

VÄRLDENS FRISKASTE HUNDRAÅRING

Petter Karlsson

BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

DRÖMMEN OM VASALOPPET

PÅ EN VANLIG SVERIGEKARTA är avståndet mellan Sälen och Mora högst några centimeter, men i verkligheten som bekant nio mil. Minst ...

För drömmen om Vasaloppet börjar förstås inte den första söndagen i mars. Fröet sås ofta långt tidigare. Inte sällan i barndomen, när masstarten i Sälen första gången dyker upp i tv-rutan eller de första skidorna sticker fram under julgranen. För att omsider bli det tydliga målet för sommarens cykelturer eller höstens löpträningar längs blöta stigar.

Eller så föds den av en ren slump. Ett vad med arbetskompisarna. Ett blott halvt genomtänkt nyårslöfte. Eller som när Lise Rundfloen från Trysil 2019 hamnade i Vasaloppsspåret eftersom en nummerlapp i hast råkat bli ledig.

– Jag hade aldrig haft en tanke på att resa till Sverige för att åka skidor, men så befann jag mig plötsligt på en buss full med glada Vasaloppsdeltagare, minns hon. En kompis hade blivit sjuk och det fanns en stafettplats som »bara måste fyllas«.

Bussresan blev en upplevelse i sig. Alla talade om det fantastiska arrangemanget. Ortsnamn som Mångsbodarna, Eldris och Hökberg virvlade som mantran i luften. Ja, tusan vet om det inte gick att känna en svag doft av blåbärssoppa.

Så när Lise väl klev av vid Hökberg för att ta sig an den sista sträckan, var hon lika taggad som om hon hetat Björgen, Jernberg eller Alm. Inte tillnärmelsevis lika vältränad förstås, trots att hon vintertid försöker åka fyra–fem träningspass i veckan. Men lika förväntansfull inför det största av skidäventyr.

Det var bara ett litet problem:

– I stöket inför resan hade jag lyckats förväxla mina och min sons stavar och naturligtvis fått med mig hans som är mycket kortare. Det var inte mycket att göra åt saken. Jag satte av mot Mora med ministavar och pyttestakningar.

Så vad tyckte hon då, när hon kom i mål med sin bristfälliga utrustning som en av 1,7 miljoner som under åren fullföljt något av de olika Vasaloppen?

– En annorlunda upplevelse. Men härlig! ●

Äntligen dags igen! Ett Vasalopp rymmer allt ifrån nyfiken förväntan och noggranna förberedelser till svettdrypande kamp och skön gemenskap i den vackraste av natur. För många är det en chans att se vad kroppen tål och få uppleva ett äventyr utöver det vanliga.

»VASALOPPET ÄR SOM LIVET«

DRAMAT BÖRJAR SOM EN stentuff rysare – men får nästan alltid ett lyckligt slut.

Först den branta stigningen i myllret av skidor och stavar upp från startplatsen i Sälen, som någon liknat vid att »försöka spela plockepinn med kroppen full av mjölksyra«. Trångt, tungt, tufft och tröttsamt.

Men därefter – när spåret planar ut och sakta börjar leda österut, med fler nerförsbackar än motlut – en känsla av att få delta i något unikt, lustfyllt, storslaget och historiskt. Ja, kanske rentav ett av de tillfällen i livet, då man känner sig riktigt, riktigt levande.

Bland många vittnesbörd om vad Vasaloppet betytt är det lätt att hitta sköna godbitar. Här finns Jens Todor som efter loppet 2019 skrev: »En speciell stämning av tystnad och koncentration i spåret. Snön dämpade allt. Det var fantastiskt vackert och samtidigt fruktansvärt jobbigt.«

Eller Sandra Gauffin som samma år noterade: »Alla klagade på vädret och spåren, men jag bara åkte och log och myste hela loppet! Helt underbart, och så klart råkade jag anmäla mig till nästa år. De är lite som ett beroende.«

Eller varför inte Rebecka Nylén som beskrev hur tårarna började rinna, när hon fick se skylten »1 km kvar«: »Sedan, när jag såg målportalen och hörde speakern, blev allt verkligt men ändå överkligt, att jag klarade detta. Det var en magisk känsla att få sträcka upp händerna mot skyn, jag gjorde det!«

Ja, en entusiastisk deltagare från Göteborgsklubben SK Glädjen tog kanske inte ens till överord när han liknade loppet vid livet självt: »Ibland är det ett sådant otroligt flyt och perfekta förhållanden. Och ibland är det uppför och bakhalt. Och det är så livet är. Livet är som ett Vasalopp.«

Det där kan bland annat Maria Johansson, som åkte Öppet Spår 2016, skriva under på. Ett tag var hon tårögd av ansträngningen. Ville helst kliva av och fly till närmaste buss. Då hörde hon plötsligt en man vid sin sida som uppmuntrade sa: »Kom igen nu, tappa inte kontrollen! Gör som jag, en kilometer i taget.«

I väntan på starten 2001 – och på att solen äntligen ska värma upp den iskalla luften. Som mest har det uppmätts närmare 40 minusgrader i Vasaloppets bistraste köldhål.

3065

3396

19171

59

3464

26

3616

51

CRAFT

IBM

CRAFT

Analoopeet 2001

Veteraner 2001

ERICSSON

TOG GUSTAV SNÖSKORNA?

EFTER DET ALLRA FÖRSTA Vasaloppet den 19 mars 1922 skrev den anrika tidningen New York Herald en kort notis om den historiske segraren.

Det var bara ett problem.

Eftersom skribenten inte till fullo hade förstått det märkliga språk som kallas svenska, blandade han ihop resultatlistan med förhistorien och noterade att »den stora svenska tävlingen på 9 mil lång bana vanns överlägset av Gustav Vasa på utmärkt tid.«

Å andra sidan inte helt fel, kanske.

Att premiärårets segrare istället hette Ernst Alm och var en 22-årig skogsarbetare som med lottens hjälp valts ut för att tävla för sin klubb Norsjö IF, hade förstås varit mer korrekt. Men däremot kan man ju faktiskt hävda att den förste som kammade hem en riktig framgång på sträckan mellan Sälen och Mora, var den 24-årige adelsman som till en början gick under namnet Gustav Eriksson, men senare tog sig tillnamnet Vasa.

Länge kunde minsta skolbarn rabbla alla de äventyr som kungens personlige PR-makare Peder Svart kokade ihop i en mustig krönika:

Flykten genom en dasslucka. Forkarlen som skar i hästhoven för att förklara blodspåren från rymlingen i hölasset. Bondmorän som gav en dask i baken med brödspaden för att lura danskarna att ädlingen blott var en vanlig sketen dräng. Och så vidare ...

Men framförallt visste varje svensk att Gustav Vasa var vår första riktiga idrottsman.

Först höll han ett föga uppskattat tal på kyrkbacken i Mora strax efter julen 1520. Sedan spände han ilsket på sig skidorna och satte av västerut, för att istället söka uppvigla våra norska grannar mot den danske förtryckarkung, som på vår sida gränsen gick under öknamnet Kristian Tyrann.

Vilket i sig har fått en och annan renlärig att lite surt påpeka att dagens

Anders Zorn målade 1907 en tavla som han kallade »En flykting« och tros föreställa den blivande kungen på skidor efter talet till dalkarlarna. Konstnären var själv en stor skidentusiast och arrangerade egna tävlingar i Moratrakten.

URSPÅRAT

Vasaloppets verkliga nålsöga – idag breddad – var länge den så kallade vägövergången en dryg kilometer efter starten. Här kunde åkare i värsta fall fastna i halvtimmeslänga köer, insnodda i varandras skidor och stavar.

Radioreportern Mats Strandberg fick syn på en insnärjd och fullkomligt hysterisk åkare, som inte kunde förstå varför just han drabbats av detta grymma öde. Mitt i radiosändningen kunde man höra den instängde löparen uppgivet ropa:

– Men jag skrek ju »Ur spår!«

Marie-Helene »Billan« Westin.

»Det är alltid en sådan överkligt häftig känsla när starten går. Jag tycker det är lika mäktigt varje gång. 15 000 människor som älskar längdskidåkning på en och samma plats.«

Tvåfaldiga Vasaloppsvinnaren Sandra Hansson

»När min arbetskompis Siv ville ha med mig i Tjejvasan, tänkte jag: Okej, jag kör! Och ett löfte i fikarummet kan man inte backa ifrån.«

Kerrin Petty Nilsson som gjorde comeback i Tjejvasan tio år efter sin seger i Vasaloppet 1998

← GUSTAV VASAS ÄTTLINGAR

En Vasaloppsvinnare kan dra sina släktlinjer ända tillbaka till »uråkaren« Gustav Vasas. Håkan Westin, segrare 1993 och 1996, tillhör den femtonde generationen i rakt nedstigande led efter den storskäggige landsfadern.

Vilket förstås också gäller hans syster Marie-Helene »Billan«, numera Östlund, som vann Tjejvasan 1994 och 1995.

Noterbart är också att en sonson till den allra förste Vasaloppsegraren Ernst Alm också har ställt upp. 1999 åkte han in på 7.32.51 – endast två minuter långsammare än farfadern hade gjort 1922.

DÅ RANN SINNET

Även den milde Mora-Nisse kunde vid sällsynta tillfällen bli upprörd. En tidning hade utförligt beskrivit innehållet i det digra prisskåp som stod placerat hemma i villan, vilket dalkarlen tyckte var ett onödigt och alltför närgånget intrång i hans privatliv. Efter ett lopp bad han att få murveln utpekad för sig, varefter han stegade fram och artigt frågade om han möjligen talade med författaren till nämnda artikel.

– Javisst, sa journalisten, som blev smickrad över att bli igenkänd av den legendariske Vasaloppsåkaren.

Varvid Mora-Nisse skakade på huvudet och utbrast:

– Åh, fy faaan!

← CYKLANDE ZORKULLA

Hur hade en Zornkulla sett ut, om hon ställt upp i Cykelvasan?

Förslaget – en badande flicka med den karaktäristiska solbränna man får efter att ha kört i cykelbyxor och kortärmad tröja – nominerades till reklampriset Guldgäppet 2011.

Originallet målades 1894 av skidvännan Anders Zorn och heter *Frileuse*.

HELA LOPPET I SÄLEN

På startfältet i Sälen finns 52 stycken spår i bredd. Deras sammanlagda längd är densamma som hela loppet: 90 kilometer.

Under Vasaloppsveckan dras 2 550 kilometer skidspår mellan Sälen och Mora. Fram till 1952, när 379 skidåkare deltog, fanns det dock bara ett enda spår längs hela sträckan.

ORIGINELL SKIDDRÄKT

– Skidkläder köper jag när jag lärt mig åka, sa Sigurd Falk, Hedemora, inför sin första skidtävling på 1960-talet.

Efter det körde han under fyra decennier drygt 35 Vasalopp iförd vanliga jeans. Dock inte samma par.

INBYGGD KLOCKA?

Gunnar Boström, Linköping, tycks ha ett inbyggt tidtagarur i kroppen. Eller vad sägs om denna märkliga svit under hans sex starter i Vasaloppet:

1980 och 1981 åkte han i mål på 6.13.

1993 och 1994 åkte han i mål på 8.02.

1996 och 1997 åkte han i mål på 7.13.

– Jag tycker att tiderna är jättekonstiga, eftersom jag aldrig tittar på klockan under loppet, löd Gunnars kommentar. 1997 tog jag helt slut vid Zornmuseet och blev omkörd av en massa folk. Men det var tydligen meningen att det skulle gå extra långsamt på upploppet. När jag hämtade ut diplommet och fick se tiden, blev jag nästan förskräckt!

SKOTER I ÄN

Nyfallen snö krävde att nya spår kördes upp i gryningen före Vasaloppet 1988. Men det höll på att sluta i förskräckelse för skoterföraren Åke Abrahamsson.

I Gopshus slant spårkälken och for halvvägs ner i än. Åke lyckades i sista stund rädda sin skoter från att röna samma öde och kom undan äventyret med en aningen skev och tilltufsad kälke.

När han besiktade den närmare, fann han att den nu var full av nyfångad fisk.

»HAR DU SETT GUSTAV VASA?»

En vitskägig gubbe i vadmalrock stod i publiken, när Sägmyra IK:s Edgar Hellstenius passerade under ett av sina 13 Vasalopp. Hellstenius, som var känd som en stor skämtare, hejdade sig och frågade:

– Hej, har du sett Gustav Vasa?

– Jo du, sa gubben, han for förbi här för 400 år sedan.

– Ja, var det inte det jag kunde räkna ut, när jag såg dom igenblåsta spåren ...

»En gång ryckte jag vid Evertsberg och blev ensam, och efter Evertsberg var det totalt ospårat. Det hade kommit en decimeter snö och det fanns inget spår alls. Jag åkte och försökte hålla undan så att de efterkommande inte skulle få någon kontakt med mig. Jag åkte som en kråka, for och hoppade, så att de inte skulle få ett spår efter mig. Jag förstörde så mycket jag kunde.«

PAPILJOTTER I KEPSSEN

DEN FÖRSTA KVINNAN I Vasaloppet var en gladlynt sjukgymnast, vars huvudsakliga träningspass hade bestått av besök hos avlägsna patienter några mil in i de djupa Finnskogarna bortom Grängesberg.

Dessutom var Margit Nordin lyckligt ovetande om att hon egentligen inte var välkommen i tävlingen.

För sanningen är att arrangörerna 1923 i själva verket hade glömt att skriva in i statuterna att Vasaloppet enbart var för manfolk. Eller rättare sagt: Ingen tyckte ens ha kommit på tanken att något fruntimmer skulle ha orken, modet, musklerna och envisheten att ge sig på utmaningen att åka nio mil på skidor.

Bara två år tidigare hade svenska kvinnor för första gången fått rösta i riksdagsvalet. Att de så snart efteråt skulle vilja visa framfötterna även inom den äldste av vintersporter kom som en överraskning för många. En sportredaktör skrev bistert:

»Det blir något av cirkus och skådespel över Vasaloppet med kvinnligt deltagande, och den cirkusdoften får inte vidlåda vår enda tävling byggd på historiskt motiv.«

Borta i England hade damerna just ansökt om att få starta en egen fotbollsliga, vilket fått tweedklädda förbundspampar att frusta: »Damfotboll? Men herregud, vad kommer då härnäst? Aptennis?!«

Själv tyckte den 25-åriga sjukgymnasten dock obekymrad av både uppståndelsen och det stundande – i dubbel bemärkelse – mandomsprovet. En intervjuare skrev:

»Hon hoppas icke på andra storverk än att hon skall kunna hänga med i hela loppet igenom och man vill gärna tro att hon skall lyckas, för hon ser så glad och god och trevlig ut och har dessutom ett energiskt drag kring munnen, som tyder på att hon icke är van att ge sig i första taget.«

Men Margit Nordin var inte ovan att ta sig fram långa sträckor på skidor. En av hennes senaste patienter var en torpare som hade brutit benet och behövde massage två gånger i veckan. Han bodde i Olsjön och dit var det minst ett par

Margit Nordin chockade alla när hon 1923 ställde upp i Vasaloppet. Arrangörerna hade glömt att skriva in i statuterna att kvinnor inte var välkomna i tävlingen.

157
MOELVEN

157

1

ISCHER

157

KRANSMASEN ÅKTE SJÄLV

Att en kranskulla inte själv kan åka det Vasalopp, där hon ska hänga lagerblad på herrklassens segrare, säger sig självt.

Men om man är en mycket vältränad kransmas? Och säker på att kunna slå damsegraren tillräckligt mycket för att hinna svida om till folkdräkt efter målgång?

Ja, då funkar det förstås.

Åtminstone om man heter Martin Johansson och 2006 såg till att åka i mål som 44:e man i herrklassen. En kvart senare stod han nyduschad och redo på upploppet, när italienskan Christina Paluselli stakade mot seger.

SKYLTADE MED SEGERN

Han inte bara forsade fram som en rallykung i spåret. När Åsarna IK:s Peter Göransson 1998 körde in på ny rekordtid, gav han sig själv en registreringsskylt till bilen med just de siffrorna:

3 38 57

FIXADE LIFT

År efter år kom en Vasaloppsåkare in på nästan exakt samma tid, oavsett skidföre. Till slut blev arrangörerna misstänksamma. Det visade sig att personen i fråga hade en kompis som hämtade upp med bil en bit in i loppet. Vid ett visst klockslag klev fuskaren på spåret igen strax före mål, oförskämt utvilad och pigg.

Skäl till diskning genom åren har annars varit otillåten reklam och otillåten skejting. Det senare var fallet när Walter Mayer och Åge Skinstad ströks ur resultatlistan 1993.

Britta Johansson-Norgren vinner Tjejvasan på 30 kilometer mellan Oxberg och Mora 2002 och får segerkransen av kransmasen Daniel Duhlbo.

KRANSKULLA PÅ EXPORT

Eva Lif, som fick hänga segerkransen på Oskar Svärds axlar 2005, blev efteråt anlitad av det kinesiska Vasaloppet. Man ville att en äkta svensk krans- och dalkulla skulle sätta extra färg på tävlingen.

– I Kina kallas vi kranskullor för *snow angels*, snöänglar, kunde Eva efteråt berätta.

Av bara farten fick hon också ännu ett utlandsuppdrag – som snöängel, förlåt kranskulla, på Vasaloppets italienska avknoppning Marcialonga.

»OM GUSTAV VASA
DRUCKIT KAFFE
INNAN START HADE
VI INTE HAFT NÅGOT
VASALOPP!«

Reklamslogan från företaget som levererade det officiella Vasaloppskaffet 1989 – och hävdade att drycken gav energi att åka snabbare

SCHWEIZAREN SOM FÖRSVANN

En schweizisk åkare försvann spårlost efter ett Vasalopp på 1980-talet. När oroliga kompisar upptäckte att mannen saknades på bussen till flygplatsen i Oslo, ringde de Mora-polisen. Hade ett brott begåtts?

En snabb koll av datalistorna kunde visa att mannen gått tryggt i mål efter förrättat värv. Försvinnandet måste således ha skett senare under eftermiddagen.

Mysteriet fick omsider sin naturliga förklaring. Schweizaren hade helt enkelt blivit kär i en dalkulla och bestämt sig för att stanna kvar i Mora.

8680

FM Mat
8680

Spät 1997

867

FM Mattsson
867

7278

7278

100 ÅR MED VASALOPPET

1922

119 av 139 anmälda skidåkare startade i det första Vasaloppet. Endast två bröt. Snabbast var överraskande 22-åriga Ernst Alm från IFK Norsjö i Västerbotten på tiden 7.32.49. På upploppet lagerkransades han av den sockenklädda Therese Eliasson från Mora, som strax innan målgången hade tillfrågats om hon ville utföra uppgiften – kranskullan var född!

1923

Fjölärstvåan Oskar Lindberg blev först under den nya måldevisen »I fädrens spår för framtidens segrar«. Margit Nordin från Grängesberg blev första kvinna att genomföra Vasaloppet. Margit hyllades vid målgången som den duktiga skidåkerska hon var. Åtta dagar senare beslöts att kvinnor inte skulle få starta i loppet.

1924

Umeås John Lindgren åkte ifrån de övriga cirka sex kilometer från målet och vann Vasaloppet 1924. Han hade för övrigt åkt skidor från Mora till starten i Sälen under tors-

dagen och fredagen, med övernattnings i Evertsborg. Samma år invigdes Vasaloppstensstenen i Sälen med plats för alla vinnarnas namn.

1925

Radiotjänst hade startat sina sändningar den 1 januari 1925 och genomförde nu den första direktsändningen från Vasaloppet. Sven Jerring gick ut i sändning klockan 13.00. En halv minut senare anlände segraren Sven Utterström på upploppet. Jerring refererade Vasaloppet under nära ett halvsekel, sista gången 1973.

1926

Detta år fick deltagarna åka tåg från Mora till starten i Sälen. Det rådde delade meningar om var starten skulle gå. Kompromissen blev en start nere vid älvbrinken, på älvens östra sida. I sitt femte försök vann nu Per-Erik Hedlund från Särna, den första dalasegern i Vasaloppet. Förste segraren under sex timmar.

1927

Starten flyttades fram till 07.20 på önskemål av Radio-

tjänst. Det blev en tungkörd tävling med 15 minusgrader i starten och forsande vatten vid målet. Luleås Conrad Pettersson vann. Statsminister C-G Ekman gästade Mora och höll högtidstalet. Vasaloppet var redan en viktig nationell angelägenhet.

1928

Sveriges två bästa skidåkare, Sven »Utter« Utterström och Per-Erik »Särna« Hedlund, var bästa kompisar och ville dela segern. De åkte jämsides över mållinjen men Hedlund dömdes som segrare efter ett jurysammanträde. Utterström och Hedlund vägrade acceptera juryns beslut, som ändå fastställdes av Skidförbundet den 3 juni.

1929

Prins Gustaf Adolf flaggade iväg löparna. Kris nalkades för Vasaloppet, då allt fler storlöpare bojkottade loppet som till stor del kördes på landsvägar. I Vörderås kom ett extrainsatt turisttåg från Sälens station. Tätklungan hann över järnvägsövergången, men sedan delade tåget fältet. Johan Abram Persson från Arjeplog vann.

1930

Endast 47 av 80 startande tog sig i mål. Minusgrader i starten. Men det blev snart dåligt före, nästan ingen snö och man fick åka i grus och vatten. För första gången hade man kört ut extra snö i Mora, vilket var tur för det blev 12 grader varmt i Mora där 15 000 personer fanns vid målet. Segrare: Verner Lundström, Arvidsjaur.

1931

Vasaloppet firade sitt tioårsjubileum när hemmasonen Anders Ström efter en heroisk spurt gav IFK Mora den allra första hemmasegern. Anders Ström passerade hälsingen Hilding Olsson på upploppet och vann med sju sekunders marginal. Mora hade fått en tredje stor Anders – Anders Zorn, Anders Pers och Anders Ström.

1932

Vasaloppet fick på grund av snöbrist ställas in för första gången. I Sälen var det bara 10–15 centimeter snö.

1933

På grund av 27 minusgrader i Sälen flyttades starten

fram en halvtimme. 24-åriga Arthur Häggblad från IFK Umeå vann sin första Vasaloppsseger. Han gav sig katten på att vinna, svepte bara lite blåbärssaft i Evertsberg, det var allt under loppet. Han såg sin chans att göra sig ett namn, och det gjorde han.

1934

Vasaloppet ställdes in för andra gången, officiellt på grund av snöbrist, men sanningen var närmast bristande deltagarintresse detta år. Bara 17 löpare hade anmält sig när tävlingen, som skulle ägt rum den 4 mars, ställdes in redan i början av februari. Vasaloppet hade detta år nämligen stor konkurrens av FIS-mästerskapen i Sollefteå (motsvarande dagens VM) som hölls 20–25 februari.

1935

Bara 42 man till start, det lägsta någonsin, och 30 minusgrader i starten, det lägsta någonsin. Arthur Häggblad och Hjalmar Blomstedt försökte dela segern. Måldomaren dömdo oavgjort, men enligt Skidförbundets regler skulle då lottning utse segern. Häggblad är därför den ende Vasaloppssegrare som vunnit loppet genom lotten.

1936

Skidlöparna ville inte längre åka på vägar, de ville åka i terrängen. Spåret ändrades i Sälen och det var slut på vägåkandet där. Spåret svängde istället upp i en stigning som påminner om dagens. Starten gick vid

Vasaloppsstenens dåvarande placering och sedan ner på älven. 23-åriga skogsarbetaren Sven »Lima« Hansson från Lima segrade.

1937

20 grader kallt i starten. Den färgstarke Arthur Häggblad från Umeå vann igen, för tredje gången på de fyra senaste loppen, och hade nu etablerat sig som 30-talets Vasaloppskung. Men segermarginalen på det trånga upploppet blev bara fyra sekunder till Erik Matslofva från Orsa. Oxbergskontrollen flyttades till Gopshus.

1938

Skidfabriksarbetaren Elias Nilsson från Östersund hade aldrig åkt längre än fem mil, men ledde Vasaloppet 1938 från start till mål. Storfavoriten Arthur Häggblad var trea i mål men blev diskad för att bytt ut sina felvallade skidor vid Mångsbodarna. Sträckan mot Evertsberg var nu flyttad från väg till terrängen.

1939

Den sensationelle segern Alfred Lif från Orsa vann före Edvin Janson från Sälen och Sven Hansson från Lima. Dalatrion hade länge sällskap av fyran Arthur Häggblad, som fick bakhalt och tvingades stanna för att valla om. Den förste icke-nordiske journalisten, mr Morrison från England bevakade loppet.

1940

Arthur Häggblad vann nu Vasaloppet för fjärde gången. Han ryckte efter Oxberg

och defilerade i mål inför en hänförd publik. Loppet var nära att ställas in på grund av kriget, men ett upprop i Dalapressen gjorde att loppet ändå arrangerades. Överskottet skänktes till Finlandshjälpen och till svenska soldater vid landets gränser.

1941

För första gången i Vasaloppets historia var det över 200 anmälda. Efter en minusgrad i starten blev det tövänder och segrartiden 6.51.12 för Mauritz Brännström från Norsjö var den sämsta sedan 1930. Han vann dock ohotad. Spåren smälte och föret var slitsamt. En skidlöpare åkte i mål utan skjorta på kroppen.

1942

Loppet drabbades av en tjuvstart så att starten fick göras om. Fjölårstvåan Olle Wiklund från Bergvik i Hälsingland vann på nya rekordtiden 5.31.50. Han slog 1928 års rekordtid med nästan två minuter och sade efter målgången att han inte alls var trött, utan kunde åka tillbaka till Sälen om de hade önskat.

1943

Snöbrist hotade loppet. Det var barmark de tre sista kilometrarna, men Mora Bryggeri ställde upp med lastbilar och körde ut snö. 25 år gammal debuterade Nils »Mora-Nisse« Karlsson i Vasaloppet, ett lopp som han hade gruvat sig för. Men han vann och lagerkransades av sin syster Elsa som var kranskulla.

1944

Storpublik väntade vid målet i Mora på att Mora-Nisse skulle vinna sitt andra Vasalopp. Men på upploppet utmanades han av okände Gösta Andersson från Umeå. Det blev en rasande spurtuppställning och Gösta Andersson vann sensationellt med en sekunds marginal. Enda året som Mora-Nisse inte vann! Ny rekordtid 5.18.43.

1945

Svårvallat lopp och Gunnar Wärdell från Östersund låg som mest nio minuter före Mora-Nisse när denne hade stannat för att valla om. Men sedan tycktes Mora-Nisse flyga fram och vann sin andra seger. Han kom ikapp den trötte Wärdell med drygt en kilometer kvar och vann med över en minut. Omvallningen lönade sig ...

1946

Mora-Nisse vann sin tredje seger i Vasaloppet, det första efter krigsslutet. Bensinen var fri och det var premiär för ordet trafikstockning. Det var Nisses lopp i allra högsta grad – som om han varit ute på en träningstripp med smånissarna från Östnor. Han åkte ifrån dem när han ville. Segermarginal: Drygt fem minuter.

1947

Efter en hård kamp bestämde sig klubbkamraterna Mora-Nisse Karlsson och Anders Törnkvist för att dela segern. De båda åkte i mål arm i arm, men Nisse dömdes som